

PRÒLEG
LA VOLTA AL MÓN SENSE SORTIR
D'UN PATI DE VEÏNS

Quan l'urbanista Cerdà va projectar l'Eixample de Barcelona no hauria pogut imaginar que els seus patis de veïns —altrament, de *mansana*— esdevindrien un motiu periodístic i literari. Àngela Vinent els ha tret aquest partit i, al confinat redós d'una pandèmia, ha rememorat el periodisme que al redós confinat d'una pesta Daniel Defoe va convertir en novel·la, l'any del Senyor de 1722.

Els periodistes que sabem que tenim entre mans un gènere literari no necessitem epigrafiar-nos copulativament: periodista i escriptora. L'Àngela Vinent és totes dues coses, tota la vida ha practicat tots els colors del periodisme i ara, sense deixar de fer periodisme, li aflora la literatura.

Mirar què passa en un pati de veïns tan monumental com són els de l'Eixample pot començar sent tafaneria, que és l'antecessora domèstica del periodisme, i després vindrà la successora, que és la literatura. El pati de veïns d'Àngela Vinent és una suma d'escenaris i de personatges, és segurament teatre,

encara que escrit en format de novel·la, com ja hi ha poesia que s'escriu en prosa i prosa poètica, i és també el que demana el nostre temps: una barreja de tot plegat que comença amb un còctel entre la realitat i la ficció. Potser el Negroni que ens bevem al llibre.

Àngela Vinent descriu els pisos que clissa amb la càmera de retratar de *La finestra indiscreta* de Hitchcock, i ens dona l'oportunitat apassionant de col·lar-nos a les cases dels altres. De fet, és bona fotògrafa almenys des que un estimat director de diari compartit ens deia que no fixava periodistes que no tinguessin carnet de conduir i màquina rèflex. El director és Jaume Serrats Ollé, el que va donar a Àngela Vinent l'oportunitat de fer de periodista professional quan ella es pensava que potser podria ser sociòloga i abans que descobrís que també podria haver estat pintora i que faria de xef els caps de setmana i en hores convingudes, en un restaurant —això sí— de la mida sostenible per no deixar un periodisme que li bull a la bullabessa de l'esperit.

A partir del que veu al pati de veïns, fa una crònica. Els personatges, tan multiculturalment com Barcelona, cobren vida, alguns són protagonistes, com el DJ que amenitza tedis crepusculars, i d'altres són secundaris però opten a l'Oscar de Brad Pitt. El gran periodisme de les petites coses que anem descobrint quan ens hem allunyat de la primera línia de la notícia de portada, però que, en puritat, és tan periodisme com l'altre: les notícies no són grans com quan Àngela

Vinent decidia com obria l'*Avui* o donava obertures com a cap de premsa de Pasqual Maragall, alcalde i president, però el seu periodisme és més gran que aleshores perquè hi afegeix el punt zenital del perenne reciclatge de l'experiència que adorna la saviesa. El trobaran en les pàgines que segueixen.

Quan ha trenat la crònica, deixa volar la ploma i emergeix l'art de la paraula. El lector es trobarà fent la volta al món sense sortir del pati d'uns veïns que, al final del llibre, no són anònims com al principi sinó que ja tenen nom. Evocarà llocs, situacions viscudes que es veuen més clares mirant-les en els altres, llegirà llibres, escoltarà músiques, veurà teles, flairarà àpats de batalla i tiberis de festa, s'identificarà, discreparà, s'alegrarà. O, en temps de tants dolors de proximitat, es compadirà de massa desgràcia, però la desgràcia elemental i elegant dels que no la pengem a les xarxes buscant la patètica notorietat de fer-se els "penes". En definitiva, qui llegeixi aquest llibre fascinant acabarà una pàgina esperant la següent i quan arribi a l'última dirà, "oh, vaja, no hi ha més pàgines!".

Bé, esperarem. Perquè segur que vindran més llibres i a l'Àngela, sempre li quedarà un any Vinent.

ANTONI BATISTA I VILADRICH

I

INTUEIXO QUE EL PATI DE VEÏNS de l'interior d'illa de l'Eixample serà el millor refugi. No em ve de gust sortir, però tinc la nevera mig buida. Truco a la porta de la meva veïna de terrassa per preguntar si li falta algun aliment. Només vol una barreta de pa. Sé que viu sola. Ja n'ha fet vuitanta, i està en tractaments diversos. Millor a casa sense moure's. La grisor del dia contribueix a sentir-lo més estrany. No són els meus carrers. El quiosc obert em tranquil·litza. El veí que treu el gosset a pixar, també. El Bicing es mostra en estat d'espera. I el Nit-Bus trigarà a circular. Supermercats i clients han tornat a la calma després d'un cap de setmana de fol·lia acumuladora. Les estanteries estan raonablement assortides i la gent es va fent a la idea que no és convenient acaparar. Cues ordenades per entrar. Guants i dispensadors desinfectants per netejar-se les mans abans de creuar la porta. No totes les caixeres porten mascareta. Ja s'ha dit que escassegen. Pago amb targeta per evitar

tocar bitllets i monedes i m'informen que no s'admeten devolucions. El paper de vèter encara no l'han reposat. Que no tinguin pressa, perquè es pot desfermar altre cop la paranoia. De tornada, vaig a la terrassa. La veïna està regant i li allargo la barreta de pa, embolicada amb paper. Em quedo a la meva talaia. Preparo els prismàtics i començo a mirar.

2

Agafó el teleobjectiu de la càmera per si sorgeix alguna oportunitat. Dins de totes aquestes finestres i de cada un d'aquests balcons hi ha un petit món. En general, poca pressa per llevar-se. El dia es fa llarg, per tant no cal matinar. Al voltant de les nou es comença a percebre moviment de cortines i persianes. L'aroma de cafè es desplaça intermitentment i el meu olfacte agraeix que les Oroley persisteixin. Les càpsules són pràctiques, però mai podran competir amb la flaire de la cafetera de rosca quan inicia el seu glo, glo, glo, glo característic. Em visita el pardal aferrat a les branques dels ficus i es passeja per la barana. Els caparrons, que mig distingeixo sota un flexo, teletreballen en silenci. Si encara s'usessin màquines d'escriure probablement m'arribaria el so del seu teclieg. I les criatures? Deuen estar ben ensinistrades perquè no se sent cap cridòria. O potser és que el meu entorn veïnal s'ha envellit del tot. Els fills ja

han volat i els nets aquests dies han de mantenir-se amb els progenitors. Un gosset va amunt i avall pel pati de baix. Aquest rai que té prou espai a casa, encara que no sé si la seva mestressa ho prefereix així: les mascotes mai havien estat tan passejades. Un home estén la bugada amb poca traça als filferros. Ai, em temo que no ho fa sovint. M'encanto amb la música de l'òpera *Aida* sense aconseguir esbrinar de quin habitatge prové. Pagaria per saber si algú m'està observant a mi. Ho tindria fàcil, perquè no uso ni persianes ni cortines.

3

Enyoro el guirigall de l'escola bressol de dos edificis enllà, quan les criatures corrien a desfogar-se. I trobo a faltar el trànsit de la Gran Via, encara que en aquest interior d'illa només solia arribar com una remor llunyana. Sense xivarri infantil i sense brogit de dia laborable podria ser diumenge. Però no sento l'olor del *asado* dels argentins. La família del davant va entrant i sortint del menjador, com si desfleessin en un joc de relleus. No sé si compten els quilòmetres que acabaran fent. Es miren entre ells i dibuixen un somriure. Els balcons es mostren insuficients: la noia gimnasta exercita braços i cames entremig dels barrots de forja. L'home s'estira tan llarg com és damunt d'un matalàs de càmping. No sé si

medita o es bronzeja. Un gat entremaliat s'enfila per la tanca separadora i la seva mestressa ha de sortir de pressa a rescatar-lo. No miola. Algú es disposa a seure amb un llibre sota l'ombrel·la acabada d'obrir. Apropo la mirada a les finestres frontals i m'encallo amb una dona que canvia mobles de lloc. És bona idea. A part de distreure el cervell i de moure les articulacions, s'imposa apartar la butaca que porta deu anys situada al mateix racó. S'acaba amb rutines conegudes i se'n busquen de desconegudes. Es descobreixen veïns que ni se sabia que existien. Es fan amistats temporals mentre s'estén la roba. Es parla fluix. El so del silenci fa por.

4

No hi ha res més agradable que despertar-se al llit després de ser perseguida per un assassí en sèrie pels passadissos del MNAC, de caure per un penya-segat irlandès o d'infectar-se per un virus desconegut que ataca el món sencer. L'últim somni sembla tan real que em neguiteja, però obro els ulls, palpo al meu costat i tot és al seu lloc: els llibres a la tauleta, el nòrdic de quadres blaus, la reproducció de Matisse de la Tate Gallery.. Ja dic jo que ahir no havia de llegir aquell còmic de Moebius. Em preparo un te i amb la tassa fumejant miro per la finestra. El pati s'està desvetllant. Em desprenc d'una lleganya

impetuosa. Un veí passeja pel balcó. L'altre estén la roba. És rar que no hagin anat a treballar. Tinc el mòbil en pantalla negra. Ja el carregaré després de dutxar-me. L'aigua calenta raja a cor què vols. Normalitat. Em vesteixo i surto per comprar una mica de peix per dinar. Aix, m'he deixat el mòbil. Ara no torno a pujar. Un home amb mascareta passeja un gos. M'hi apropo per preguntar si li passa alguna cosa i s'aparta. En el curt trajecte de dues travessies fins al mercat observo que totes les persianes metàl·liques de bars, restaurants i botigues estan abaixades. I els hotels, tancats. Em frego els ulls una altra vegada. A l'entrada del mercat hi ha cua. M'hi afegeixo, i la senyora que tinc al davant m'indica enfadada que mantingui distància. Verduleries, xarcuteries, carnisseries... exposen piles de gènere fresc a les parades. Els meus peixaters em reben a la parada amb un somriure engrescador i diversitat de captures. Respiro tranquil·la i torno a adormir-me.

5

Els dies sense pressa trio els vinils. Avui preparo Vivaldi, Stravinski i Serrat per donar la benvinguda a la nova estació. Els esqueixos em regalen un bon dia. En planto uns quants més. La meva veïna de terrassa ha tingut la mateixa pensada. Ens saludem, tisora esmolada en mà, i cada una segueix amb la

seva labor floral. Poques sirenes a la llunyania. Ni tan sols les dels vaixells del port, que de vegades arriben fins aquí suggerint viatge i aventura. Les gavines i els seus crits han fugit de l'interior d'illa. Un finestral que en hores diürnes sempre tenia la persiana avall m'envia la imatge d'un home de mitjana edat que juga a ping-pong amb ell mateix. La taula és la del menjador. I el contrincant, la paret. Em pregunto si no s'està buscant feina per poder entretenir-se més endavant. Caldrà pintar els bonys que deuen quedar a l'envà, ja que pica amb fúria una vegada i una altra. Admiro la seva insistència mentre s'afegeixen nous seguidors a la contemplació. Una dona l'anima a continuar. Algú altre es passeja com si portés un motoret a l'esquena. Jimmy Fontana interpreta "Il Mondo": "...Gira, il mondo, gira... Nello spazio senza fine..." des d'un racó que no aconsegueixo identificar. El DJ improvisat augmenta el volum de la música. I el pati es posa a cantar.

6

"El món s'enfonsa i nosaltres ens enamorem." Aquesta coneguda frase de la pel·lícula *Casablanca* l'aplico a un noi i una noia adolescents que es miren als ulls a la cua del supermercat. Que ningú pateixi. No estan pas abraçats i mantenen la distància adequada entre l'una i l'altre. Però el seu esguard els

Pati de veïns ha rebut el LVII Premi Recvll de Narració “Joaquim Ruyra”, 2021 patrocinat per Ràdio Marina. El jurat estava format per: Maria Mercè Roca (presidenta), Salvador Roca, Francesc Robert, Josep M. Fonalleras, Mònica Rabassa, Rosa M. Font i Eloi Falguera.

© del text: Àngela Vinent Besalduch, 2021
© del pròleg: Antoni Batista i Viladrich, 2021
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L., 2022
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: febrer del 2022
ISBN: 978-84-1303-339-6
DL: L 67-2022
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L.
www.bobala.cat

◀ imprès a lleida ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.